

АЛЕКСАНДАР
ИЛИЋ

ГЛУВНЕ
ЧИНИ

Александар Илић
Глувне чини

За издавача
Милан Трпковић

Уредници
Урош Ђурковић
Милица Трпковић

Поговор
Урош Ђурковић

Лектура и коректура
Кључ издаваштво

Прелом текста
Кључ издаваштво

Дизајн
Милан Трпковић/Кључ издаваштво

Штампа
Бирограф, Београд

Тираж
500

Издавач
Кључ издаваштво д.о.о.
Сланачки пут бр. 20, 11000 Београд
www.kljuczidavastvo.rs

Copyright © овог издања 2022, Кључ издаваштво

Александар Илић

**ГЛУВНЕ
ЧИНИ**

Београд, 2022

САДРЖАЈ

Приређивачка напомена.....	5
<i>Александар Илић</i> : Глупне чини.....	9
<i>Урош Ђурковић</i> : Кључ за <i>Глупне чини</i> : очаравање рапчаравања.....	166
Речник непознатих и мање познатих речи.....	174

ПРИРЕЂИВАЧКА НАПОМЕНА

Ово издање је рађено по издању које је 1982. године приредио Ђорђевије Вуковић. Иако су у већини случајева поштована Вуковићева приређивачка решења, на неколико места начињене су интервенције у тексту, али тако да се не наруши Илићев специфичан, чак и нехајан језик, пун нелогичности, недоследности, обележене лексике и граматички неисправних облика. Тако је, на пример, у односу на актуелни правопис, кориговано писање неких локалитета (Баново брдо), док су неки облици попут нестандарне употребе глагола бити (уместо бисмо и бисте, стоји готово увек само би), остали непромењени. Особена Илићева интерпункција, као и писање великог и малог слова, очувана је, осим у оним случајевима где је разумевање реченице знатно отежано. Главни разлог због кога смо се одлучили да интервенције не буду веће јесте што би се тиме изневерио вернакуларни, разбарушен, дух романа. Љубазно молимо читаоце да уваже ове околности приликом читања. Такође, уз наведене исправке, речник непознатих и мање познатих речи на крају романа је допуњен.

„Многопоштованом господину Богољубу Јефтићу”

Александар Илић

Мрачно!...

А прозори се подвукли испод ноћи, као испод јоргана – па ипак све зрачи. Бди! – Мрачно. Собни зидови час се шире, час сужавају – не, то ја дишем.

И ноћ!...

Не, то није ноћ! То ја лежим на дну неког огромног, склопљеног ока, упртог небу. А кроз његове капке продире витриолска светлост: Ноћ!... И она ме час буди, час успављује: одвезује од живота, од дисања.

И небо!...

Не, то није небо. То сам ја на дну мора. И назирем, осветљену сунцем зелену површину пучине, обасјан неким далеким, смрклим ваздухом и сунцем. Не смем да дишем. То не би било дисање, већ удисање кроз нос и на уста неких дугих и љигавих пипака невидљивих полипа... Неврастенија? Не знам. Ал гадно.

И процветали воћњак, који се види из моје собе!...

Не, то није процветали воћњак. Не, то нису од мириса крошњи очвршли бокори облачића. То је сласт снова, сласт – само да удахнем. Али, ја имам грозницу. И да она прође требало би да надушак испијем ноћ – да је испијем одједном, као моју збуњеност. А главобоља стегла, грицка кичму и... Гадно.

Моја соба: као да сам у неосветљеном а прегрејаном вагону у полубудноћи. А зауктан нечим фантомским, стрмоглављује се воз кроз тунеле, неке дубоке, загушљиве тунеле... Тек покатакд блесну поља са расцветалим ваздухом. Па опет мрак. Треба да устанем, да се расвестим, испљускам водом. Неврастенија? Не знам, ал гадно.

Издигем се и ослоњен на лактове гледам кроз прозор. Као да ћу тамо видети ко сам ја и шта ми је...

А у другом кревету моја боља половина. Моја друга жена. Дању ми ћути звоцањем, јер смо у смртној завади, а ноћу хркуцањем. Дакле, ја сам што се каже,

ожењен човек, сређен човек. Лепа је. Процветало месо. Где је тај човек што је покрај жене – а ова овде доведе ми је...

У завади смо. Кад дођем кући из канцеларије, она је већ ручала. И ја се служим сам, подгревам јело, постављам сто, и трудим се да што мање испрљам тањир, јер она у завади не пере. Трудим се да не лупам ножем и виљушком – јер ја сам, збиља, незграпан човек. А затим, она је са мојим синчићем легла после ручка „да се одмори”. Кад год смо у завади, она се одмара и одваја дете од мене: кажњава ме мојом једином љубави. Тад ми чак ни мачак испод шпорета не прилази да измњауче залогај. Жмиркањем ме презире, а предењем сажалева.

То је мој дневни живот. Увек сам нешто нерасположен и нешто тежак. А то ме чини у канцеларији незграпним. Сви мисле да сам бирократа и формалист. Међутим, ја не учествујем у раду умом, већ само оком. Оно опажа, оно критикује, мења, одбацује. И зато увек примећујем формалност, пошто то моје око једино и види.

То је мој дневни живот. Шта је он? То је... То је јести подгрејана јела из распарених тањира, распареним виљушкама, ножевима, кашикама. Мој живот, то је као и кућа у којој станујем. То је соба и кујна, соба и кујна, соба и кујна – од сокака па све до дна авлије. А у средини, као усахнуо водоскок – помијара. Сав морал створен је у Београду у тим становима од собе и кујне. Моја авлија – то је моје јавно мњење. Најотменије седи са сокака. То је увек чупава фризерка Смиљка, са своје две кћери... Старија, црна и крезуба, Бела увек је нешто у шуми, или са сулундаром код ђубрета. А млађу, Љупче, мајка после ручка напудерише, метне јој белу власуљу, обуче у свилену, ружичасту блузу, и посади крај прозора. Ко свилена бомбона. На заљубљивање